

c.) pontja szerint a kamatváltozás III. (árfolyamváltozás): a kölcsönszerződés futamidő lejárt előtti megszűnésekor fizetendő – ki nem terhelt – kamatkülönbözet, amelynek mértéke a szerződés megszűnésének eseteit szabályozó rendelkezésekben külön kerül meghatározásra. A IV.6. szerint az esedékessé vált törlesztőrészletekre jutó kamatváltozás II-t a hitelező – a hirdetményben közzétett gyakorisággal – terheli ki, amennyiben a még ki nem terhelt valamennyi kamatváltozás II. összege legalább a hirdetményben meghatározott értéket eléri. A szerződés megszűnésekor a hitelező a ki nem terhelt valamennyi kamatváltozás II-t kiterheli, illetve jóváírja.

- [3] Az üzletszabályzat V.6. pontja szerint, amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt mértékadó devizanem nem magyar forint, a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, amely esetben a kölcsönvevő vállalja a devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euro esetében a mindenkori intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent a deviza és az Euro keresztárfolyamának változása.
- [4] Az üzletszabályzat XI. pontjában rögzítették a havi fix konstrukcióra vonatkozó külön rendelkezéseket. A IX.3.a. pont szerint a kamatváltozás II. teljes összegét a hitelező az utolsó törlesztőrészlet esedékessége napjára számítja ki (elszámolás időpontja). A XI.1. szerint a kölcsönszerződés futamideje a felek minden egyéb külön írt jognyilatkozata nélkül meghosszabbodik a kamatváltozás I. és II. megfizetésére rendelkezésre álló fizetési határidő időpontjáig. Ezzel szemben a XI.4. pontja szerinti rendkívüli árfolyamesemény bekövetkezése esetén a hitelező jogosult az esedékessé vált törlesztőrészletekre jutó kamatváltozás II-t a rendkívüli árfolyamesemény bekövetkeztét követően a kölcsönszerződés futamidejének lejártát megelőzően kiterhelni.
- [5] A felperesi jogelőd 2010. augusztus 31-ével beolvastással megszűnt, jogutódja a felperes lett.
- [6] A felperes 2015. április 26-án kelt elszámoló levelében a tisztességtelenül felszámított összeget 70.617 Ft-ban rögzítette, 2015. június 8-án felmondta 2015. július 1-re a kölcsönszerződést, közölte továbbá, hogy a vételi jogát a finanszírozott gépjárműve vonatkozásában gyakorolja és felhívta az I.r. alperest a gépjármű felperes részére történő birtokba adására.

II.

- [7] A felperes megváltoztatott kereseti kérelmében a régi hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996.évi CXII. törvény (rHtp.) 213.§ (1) bekezdés c.) pontja szerinti érvénytelenségi okra tekintettel kérte a régi Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 237.§ (2) bekezdése szerinti érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazását: a szerződés érvényessé nyilvánítását az induló ügyleti kamat éves százalékos mértéke 9,38%-ban történő rögzítése mellett és ezáltal az alpereseket arra kérte egyetemlegesen kötelezni, hogy 15 nap alatt fizessenek meg a felperesnek 2.469.815 Ft-ot, 13.193 Ft késedelmi kamatot és 2.346.741 Ft után 2018. március hó 22-től a kifizetésig a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő késedelmi kamatot.

- [8] Az alperesek érvénytelenségi kifogásokat tartalmazó kereseti ellenkérelme - vitatva mind a kereseti kérelem jogalapját, mind annak összezszerúségét - a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkoztak, hogy az autókereskedő gazdasági társaság képviseleti jogosultsággal az együttműködés megállapodás érvénytelenségére tekintettel nem rendelkezett, sem álképviselétről, sem az álképviselő jognyilatkozatának utólagos jóváhagyásáról jelen esetben nem lehet szó. A kölcsönszerződés alaki okból történő rPtk.217.§ (1) bekezdése szerinti semmisségére is hivatkoztak. Érvénytelenségi okként jelölték meg mindezekon felül az rHpt.213.§ (1) bekezdés a.), b.) és c.) pontjában rögzített semmisségi okokat is, hivatkoztak továbbá az árfolyamváltozásból eredő kockázattal kapcsolatos tájékoztatás világossága és érthetősége hiányára, ezáltal a főszolgáltatás idegen kirovó pénznemben történő meghatározása tisztességtelenségére, ezáltal a kölcsönszerződés érvénytelenségére is. A kölcsönszerződés érvénytelenségére hivatkoztak amiatt is, hogy a hitelképesség vizsgálatot a felperes jogelődje a szerződés megkötése előtt elmulasztotta.

III.

- [9] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Az elsőfokú bíróság a perbeli szerződést az rPtk.523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződésnek minősítette azzal, hogy a felperes és a II.r. alperes között az rPtk.274. § (2) bekezdése szerinti készfizető kezességi szerződés jött létre.
- [10] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában rögzítette azt, hogy az autókereskedő gazdasági társaság a felperes pénzügyi szolgáltatás közvetítésére vállalkozó ügynöke volt az rHpt.2. sz. melléklet I.12.a/pontjára figyelemmel. A kölcsönszerződést az rHpt. 210. §-ában előírt írásbeli alakban kötötték meg. A meghatalmazás esetleges alaki hiányossága pedig a kölcsönszerződés érvényességét nem érinthette, figyelemmel az rPtk. 221. § (1) bekezdésén alapuló utólagos jóváhagyással történő orvoslásra. Utalt továbbá arra, hogy az rHpt.47. § (2) bekezdés szerinti előírás a hitelintézetekre, nem pedig a pénzügyi vállalkozásokra vonatkozott, a felperes jogelődje pedig ez utóbbi volt.
- [11] Az elsőfokú bíróság a perbeli kölcsönszerződést az rHpt. 2. sz. melléklet III/5. és 13. pontja alapján fogyasztási, lakossági kölcsönszerződésnek minősítette. A Kúria 1/2016. PJE határozatában foglaltakra pedig - az ellenkérelemben foglaltakkal szemben - az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja szerinti semmisségi okot nem találta megállapíthatónak. A kölcsönszerződés és annak részévé vált általános szerződési feltételek alapján a forintban megjelölt kölcsönösszeg és törlesztőrészletek meghatározhatóak voltak CHF-ben, kirovó pénznemben is, utalt továbbá arra, hogy az alperesek rPtk.205/C. § -ára történő hivatkozása alaptalan, a kölcsönszerződés egyedi része és az általános szerződési feltételek között ellentmondás nem volt. Nem forint, hanem devizaalapú kölcsönszerződés jött létre a szerződő felek között.
- Az rHpt.213. § (1) bekezdés b) pontja szerinti semmisségi okot pedig azért nem találta megállapíthatónak, mert a kifejezett THM a kölcsönszerződés egyedi részében szerepelt. A THM esetleges téves megjelölése pedig a szerződés semmisségét nem eredményezheti. Az elsőfokú bíróság - az érvénytelenségi kifogást megalapozottnak találva - semmisnek minősítette a kölcsönszerződést az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjában rögzített érvénytelenségi okból, mert a kölcsönszerződésben nem tüntették fel az ügyleti kamat éves százalékos mértékét. E vonatkozásban a szerződés érvényessé nyilvánítása érvénytelenségi jogkövetkezményét nem találta alkalmazhatónak, mert a szerződés más érvénytelenségi okban

is szenvedett, valamint a felperes nem bizonyította az ügyleti kamat éves százalékos összegét, mert az általa megjelölt kamatláb eltért az elszámoló levélben rögzítettől.

- [12] Az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy - az rPtk. 239. § (2) bekezdésére is figyelemmel - a kirovó pénznem alkalmazását előíró szerződési kikötés az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése szerint tisztességtelen volt, mivel az a főszolgáltatás körébe tartozó érvénytelen szerződési kikötés, ezért a szerződés nem teljesíthető, amely a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségét eredményezi. A tisztességtelenség alapja az, hogy a fogyasztói szerződés árfolyam kockázatáról szóló tájékoztatása nem felelt meg a 93.13.1.EGK irányelv IV.cikk (2) bekezdésében foglalt világos és érthető megfogalmazás követelményének, figyelemmel az Európai Unió Bírósága C-186., és C-51/17. számú ügyben született ítéletekre is.
- [13] A hitelbírálat esetleges elmulasztása szempontjáról az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy az a kölcsönszerződés érvényességét nem érinti.
- [14] A felperes kimutatása alapján az elsőfokú bíróság azösszagszerűség tekintetében sem találta bizonyítottnak a kereseti kérelmet.

IV.

- [15] A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérte a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (a továbbiakban: Pp.) 381. §-a alapján, míg másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával kérte, hogy a másodfokú bíróság nyilvánítsa érvényessé a kölcsönszerződést azzal, hogy az ügyleti kamat éves százalékos mértéke 9,38 % és kötelezze az alpereseket arra, hogy fizessenek meg a felperesnek 15 nap alatt egyetemlegesen 2.469.815.-Ft-ot, 13.193.-Ft késedelmi kamatot és 2.346.771.-Ft után 2018. március 22-től a kifizetésig járó mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő késedelmi kamatot. A fellebbezésében a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (1) bekezdésre, (3) bekezdés c) pontjára és (4) bekezdésére alapította.
- [16] Hivatkozott arra, hogy formai és tartalmi hibákba szenved az elsőfokú ítélet, az oldalszámozás elcsúszott. A 14. oldalszámon pedig 3 súlyos elírás található.
- [17] Hivatkozott arra, hogy az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerinti semmisségi ok tekintetében az elsőfokú bíróság nem adott számot arról, miért nem találta bizonyítottnak az ügyleti kamat éves százalékos mértékére vonatkozó felperesi tényállítást. Ez sérti a Pp. 346. § (5) bekezdését, amely alapot ad a Pp. 381. § alapján a 369. § (1) bekezdése szerint az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére. E tekintetben érdemben arra hivatkozott, hogy a DH.2.tv. szerinti törvényi elszámoló levélben a törvényi elszámolás miatti szerződés módosulás előtti közvetlen ügyleti kamatot rögzítették 6,81 %-ban, nem pedig az induló ügyleti kamat éves százalékos mértékét. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság e körben a bizonyítási kötelezettségről a szakértő mint bizonyítási eszköz igénybevételének szükségességéről nem adott tájékoztatást az elsőfokú bíróság. Téves anyagi jogi pervezetés eredményeképpen sértette meg az elsőfokú bíróság a rPtk. 237. § (2) bekezdését és nem alkalmazta szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményét.

- [18] Fellebbezésében hivatkozott továbbá arra, hogy az árfolyamkockázat vonatkozásában a felperes jogelődje tájékoztatási kötelezettségének teljes mértékben eleget tett. Önmagában külön írásbeli kockázatfeltáró nyilatkozat hiánya a szerződés érvénytelenségét nem eredményezheti. Az rHpt. 203. § mint külön jogági norma nem tartalmaz ilyen érvénytelenséget kimondó rendelkezést. Tehát önmagában a mértékadó devizanem CHF szerződési kikötésből következik, hogy a szerződés devizalapú, és a kikötött deviza árfolyamváltozásaként a szerződésből eredő fizetési kötelezettségekre a normál és a fix konstrukció között az I.r. alperesnek kellett választania, amely azt feltételezi, hogy a választás előtt el kellett, hogy olvassa az erre vonatkozó szerződési feltételeket. Tisztában kellett lennie azzal, hogy a fix deviza konstrukció esetén az árfolyamváltozásból eredő esetleges többletfizetési kötelezettségei miatt a futamidő meghosszabbodik, ami maga után vonja, hogy az egyedi szerződésben rögzített összes törlesztőrészleten felül további fizetési kötelezettség is terheli. Az árfolyamkockázat ténye és az, hogy azt kizárólag az adós viseli, egy konkrét pontból megállapítható: az Üzletszabályzat V.6. pontjából. Utalt arra, hogy a Kúria 2/2014. számú PJE határozata 1. pontja szerinti követelmények a tájékoztatás világos és érthetősége szempontjából teljesültek. A rendkívüli árfolyameseményre vonatkozó rendelkezésekben megtalálható volt az is, hogy az árfolyamváltozása 25 %-ot is meghaladhatja, vagyis akár szélsőséges is lehet. A fogyasztónak így alappal gondolnia kellett arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, a fizetési kötelezettsége így jelentősen megemelkedhetnek. A fogyasztó részéről minimálisan elvárható volt az, hogy amennyiben a szerződés egyes rendelkezései számára nehezen érhetőek, vagy homályosak, úgy azok tartalmáról az okirat aláírását megelőzően további tájékoztatást, felvilágosítást kérjen. Információs egyensúlyhiányra nem hivatkozhat abban az esetben, ha saját részéről még csak kísérletet sem tett annak feloldására. Önmagában az árfolyamkockázatra vonatkozó Üzletszabályzatbeli rendelkezések elszórt elhelyezése nem eredményezheti a tájékoztatás nem világos jellegét. A I.25.b. pontból egyértelmű az átlagos fogyasztó számára is, hogy az ténylegesen nem kamatváltozásra, hanem árfolyamváltozásra vonatkozik. (Feltüntetésre került az árfolyamváltozás szó is.) tanúvallomásából pedig az következett, hogy az I.r. alperes az okiratban foglaltakon túl szóban is tájékoztatást kapott az árfolyamkockázatról. A tanúvallomás tekintetében az elsőfokú ítélet iratellenes megállapítást tartalmaz.
- [19] Az alperes törlesztésével kapcsolatosan a felperes a fellebbezésében az elsőfokú eljárás során ezzel kapcsolatosan tett utolsó nyilatkozatát fenntartotta. A tisztességtelenül felszámított összeg egy részét a már lejárt tartozásra, a fennmaradó részt pedig a vonatkozó törvényi szabályozásnak megfelelően nem esedékes tőkére számolta el a felperes. Az nem volt a felperes terhére róható, hogy a törvényi elszámolólevél 3. oldalán az I.r. alperest arról tájékoztatták, hogy az árfolyamkülönbözöt később kerül kiszámításra. Ez abból következett, hogy az adott törlesztőrészletek után kell az árfolyamváltozást a törlesztőrészlet esedékességé válásának napján aktuális árfolyam alapul vételével kiszámítani. 2015. december 1-jén nem került sor forintosításra, tekintettel arra, hogy 2015. júliusban monda fel a felperes a kölcsönszerződést. Ekkor számolta át a teljes tartozást forint pénznemre a felperes. Mindezekre tekintettel helytelenül jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy a követelés összegszerűségét a felperes nem bizonyította.
- [20] A felperes a fellebbezésében hivatkozott továbbá arra, hogy amennyiben a másodfokú bíróság arra a jogkövetkeztetésre jut, hogy a kölcsönszerződés érvénytelen, abban az esetben figyelembe kell venni azt, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta a Pp. 237. § (3) bekezdés b) pontja szerinti anyagi pervezetést gyakorolni. figyelemmel arra, hogy a semmisséget a

bíróságnak hivatalból kell észlelnie. A tanúvallomást követően az elsőfokú bíróságnak tájékoztatnia kellett volna a felperest a perbeli szerződés teljes érvénytelenségét észlelve és lehetőséget kellett volna biztosítani a jognyilatkozat megtételére az érdemi tárgyalási szakban is a Pp. 215. § (1) bekezdés c) pontja alapján. Ezért a Pp. 369. § (4) bekezdés b) pontja alkalmazásának van helye, amelynek keretében a Ptk. 237. § (2) bekezdés szerint a szerződés érvényessé nyilvánításának van helye a Kúria Konzultációs Testületének állásfoglalására is figyelemmel. Ebben az esetben pedig keresetváltoztatásra is sor kerülhet a Pp. 373. § (5) bekezdésére figyelemmel.

[21] Az alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Fellebbezésben foglaltakkal szemben arra hivatkozott, hogy nem történt olyan eljárási hiba, amely megalapozná a hatályon kívül helyezést, mert a felperes által súlyos hibaként előadottak nem hatnak ki az ügy érdemére. Nem tekinthető ilyennek az, hogy az ítélet 14. oldalán felcserélésre került az alperes a felperesre és az sem, hogy fellebbezési ellenkérelem szerepel az elsőfokú ítéletben. Felperes fellebbezésében rögzített harmadik hiba tekintetében pedig figyelmen kívül hagyta azt, hogy az elsőfokú bíróság visszautalt a Fővárosi Ítéltábla döntésére. A fellebbezésben foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróság a bizonyítandó tényről, a bizonyítási eszközökről tájékoztatta a feleket és megindokolta azt, hogy miért tartotta bizonyítatlannak a kölcsönszerződés ügyleti kamata éves százalékos mértéke összegét.

[22] A szakértői bizonyítási eszköz szükségességével kapcsolatosan arra hivatkozott, hogy a felperesnek pusztán a Pp. bizonyításra vonatkozó szabályai alapján is tudnia kellett, hogy a következő bizonyítási eszköz a szakértő, amelyre neki kell bizonyítási indítványt tennie.

[23] Az árfolyamkockázattal kapcsolatosan utalt arra, hogy a tájékoztatás nem felelt meg az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak, az Európai Unió Bírósága C-51/17. és C-186/16. számú ügyben született ítéletnek, és az Üzletszabályzat V.6. pontja sem világos tájékoztatást tartalmazott a fogyasztó számára. Az alperesek mint adósoknak utánajárési kötelezettsége nem volt a szerződés megkötése során. Minden tájékoztatási kötelezettsége a hitelező oldalán jelent meg. A tájékoztatási kötelezettség devizalapú kölcsön mint pénzügyi termék vonatkozásában a termék értékesítőjét terhelte az rPtk. 205. § (3) bekezdésére figyelemmel, azösszepszerűség vonatkozásában pedig arra hivatkozott, hogy minden lehetőséget megkapott a felperes az elsőfokú bíróságtól arra, hogy a keresetösszepszerűségét bizonyítsa. A felperes számos tétel vonatkozásában nem tudott megfelelő választ adni az elsőfokú bíróság által feltett kérdésekre. A felperes előkészítő iratára vonatkozó észrevételeit az alperes a tárgyaláson adta elő, amellyel cáfolta a felperes előadását. A felperes más bizonyítást nem ajánlott fel, mint a saját nyilatkozataként számba vehető érvelést.

V.

[24] A felperes **fellebbezése nem alapos.**

[25] A másodfokú bíróság a fellebbezést a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, felülbírálati jogkörét pedig a Pp. 370. § (1) bekezdésére figyelemmel az erre irányuló fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolta figyelemmel arra is, hogy a felperes fellebbezésében a Pp. 369. § (1) bekezdése alapján több eljárásjogi szabálysértésre hivatkozással kérte az elsőfokú bíróság

eljárása szabályszerűségének felülbírálatát, továbbá az elsőfokú ítélet anyagi jognak való megfelelését is kétségbe vonta a Pp. (3) bekezdés c. pontjára hivatkozással.

- [26] A másodfokú bíróság Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti eljárásjogi felülbírálati jogkörében nem észlelt a fellebbezésben nem hivatkozott eljárási szabálysértést. Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges tények megállapításához a bizonyítást lefolytatta. A bizonyítás eredményéből (a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokból) okszerűen állapította meg a tényállást, iratellenességet az nem tartalmaz.
- [27] A Pp. 381. §-a szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megisméltése, vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges, vagy nem ésszerű. Helyesen utalt arra az alperes fellebbezési ellenkérelmében, hogy az elsőfokú ítélet indokolásában szereplő nyilvánvaló elírások lényeges eljárásjogi szabálysértésnek nem minősíthetőek, mert azok az ügy érdemi elbírálására nem hatottak ki: így a perbeli pozíció elírás folytán történő felcserélése, elsőfokú eljárás során fellebbezési ellenkérelem mint beadvány, járásbíróság helyett pedig ítélőtábla rögzítése az ítélet indokolása kijavítására okot adó, de az ügy érdemi elbírálására ki nem ható eljárásjogi szabálysértés.
- [28] A Pp. 7. § (1) bekezdés 12. pontja szerint keresetváltogatás, ha a fél a keresetével – ideértve a viszontkeresetet és beszámítást is – összefüggésben előadott korábbi tényállításához képest eltérő vagy további tényre hivatkozik, jogállításához, illetve jogi érveléséhez képest eltérő vagy további érvényesíteni kívánt jogot állít, illetve jogi érvelésre hivatkozik, vagy kérelméhez képest a kérelem, illetve annak valamely része összecszerúségét vagy tartalmát megváltoztatja, vagy további kérelmet terjeszt elő. A régi Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 523. § (1) bekezdésén alapuló kölcsönszerződésből eredő marasztalásra irányuló kereseti kérelemhez képest a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítása iránti kérelem a Pp. 7. § (1) bekezdés 12. pontjának a), b) és c) pontja szerint is keresetváltogatásnak minősül. Sem az első- sem a másodfokú bíróságot anyagi jogi tájékoztatási kötelezettség az alperes érvénytelenségi kifogásában hivatkozott érvénytelenségi ok érdemi megállapíthatósága tekintetében nem terhelte. Az alapelveként megfogalmazott közrehatási kötelezettsége a Pp. 237. § -ában előírt anyagi pervezetéssel valósul meg, ami perkoncentrációból eredő, a bíróságra háruló kötelezettség. A perfelvétel lezárását követő érdemi tárgyaláson az anyagi pervezetés funkciója elsődlegesen már nem a jogvita kereteinek meghatározása, amely jelen perben perfelvételt lezáró végzés meghozataláig egyértelművé vált, hanem az érdemi bizonyítás lefolytatása érdekében gyakorolja az elsőfokú bíróság főszabály szerint az anyagi pervezetési jogosítványokat. Az anyagi pervezetési tevékenységet csak szükség esetén és kizárólag a kereset és ellenkérelem, valamint az érvényesíteni kívánt jog korlátai között kell végezni. A bíróság közrehatási kötelezettségének törvényes keretét meghaladja az, ha az anyagi jogi pervezetését valamelyik fél pernyertességének előmozdítása érdekében gyakorolja. A bíróság alapvetően a kereseti kérelem és ellenkérelem alapján a vonatkozó releváns tényállítások és az igény megfelelő előadásához, nem pedig a jogi szempontból legmegfelelőbb jogi érveléshez segíti a feleket, mert az már meghaladná a közrehatási kötelezettség törvényes kereteit. Megvalósított bírói pervezetési technikának tehát összességében a fél nyilatkozataiban fellelhető hibára kell koncentrálnia. Jelen esetben a

felperes kölcsönszerződésből eredő igényt érvényesített az alperesekkel szemben, az alperesek pedig a szerződés létre nem jöttére, valamint érvénytelenségére hivatkoztak többek között a kereseti ellenkérelem körében. A jogvita keretei egyértelműek voltak. Anyagi jogi pervezetés szükségtelen volt. Semmiképpen sem tekinthető annak megítélése, hogy a perbeli kölcsönszerződés érvénytelen-e, az az ügy érdemére tartozó kérdés. Jelen esetben pedig értelemszerűen semmisségi ok hivatalból történő észlelésére nem került sor, ugyanis az elsőfokú bíróság az alperesek érvénytelenségi kifogásában rögzített két érvénytelenségi okból minősítette érvénytelenné a perbeli kölcsönszerződést, további olyan semmisségi okot nem észlelt, amelyre az elsőfokú döntését alapította. A másodfokú eljárásban ezért e körben helyes elsőfokú anyagi jogi pervezetés korrekciójára nem volt szükség. Ebből következően a Pp. 373.§ (4) - (5) bekezdése szerinti keresetváltogatásnak sincs helye a másodfokú eljárásban.

[29] A másodfokú bíróság ezért az alperes fellebbezése tartalmából kiolvasható anyagi jogi felülbírálati jogkörében [Pp.369. § (3) bek. c) pont] az ügy érdemében döntött a Pp. 383. § (1) bekezdése alapján. Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem jogalapja fennállásának megállapításához szükséges mértékben a bizonyítást lefolytatta, annak eredményéből (a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokból) szerződő felek között létrejött szerződés tartalma vonatkozásában helyesen állapította meg a tényállást, az iratellenességet nem tartalmaz. A másodfokú eljárás során vita tárgyát képezte az, hogy a felperes az ügyleti kamat szerződéskötéskori éves százalékos mértékét bizonyította-e, tekintettel arra, hogy azt a perbeli szerződés nem tartalmazta. A szerződés érvényessé nyilvánítása jogkövetkezményt alkalmazni – más érvénytelenségi okra tekintettel – nem kellett, a másodfokú bíróság megjegyzi, hogy az kiszámítható volt, mert a szerződés egyedi része a kölcsöntőke összegén túl feltüntette a törlesztőrészletek összegét, így – szakértői bizonyítás mellőzésével – matematikailag is levezethető volt. Ezzel nem állhatott ellentétben a felülvizsgált DH.2. tv. szerinti elszámoláson feltüntetett érték, mert az az ügyleti kamat szerződéskötéskori mértéke szempontjából bizonyító erővel nem rendelkezett, nem orvosolta a szerződés érvénytelenségét ezen érvénytelenségi okból; helyesen utalt fellebbezésében arra a felperes, hogy az nem a szerződés konkrét induló ügyleti kamatlábát tartalmazta.

[30] A kereset összecszerúsége tekintetében a felperes a Pp. 265. § (1) bekezdése szerinti bizonyítás érdekében adódó bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, e vonatkozásban nem az alpereseknek kellett bizonyítani. A kereseti kérelem összecszerúségének bizonyítása érdekében felperesnek részletes tényállás- előadási kötelezettsége volt, ennek körében rögzíteni kellett, hogy a kereseti követelés egyes elemét mely szerződési kikötésre alapította és a kereseti kérelemben rögzített követelés összecszerúsége miként alakul számszakilag levezethető módon, figyelembe véve az alperesek felmondást megelőző (és esetlegesen az azt követően történt) törlesztéseit. A felperes 2.P.20.080/2018/16. számú előkészítő iratában tényállás-előadási kötelezettségének eleget tett, tényállás bizonyítatlansága esetében a bizonyítási érdekében adódó további kötelezettségéről az elsőfokú bíróságnak tájékoztatni kellett volna, e körben alappal merült volna fel a szakértő, mint bizonyítási eszköz szükségessége. A felülvizsgált elszámolás becsatolásával a felperes a kereseti kérelem összecszerúségét kétséget kizáró módon nem bizonyította; erre a felperes maga sem hivatkozott. Tekintettel azonban arra, hogy a kereseti kérelem jogalapja a további összecszerúség bizonyítása hiányában elbírálható volt, ezért a bizonyítás kiegészítése szükségtelen.

- [31] A felperes sérelmezte fellebbezésében továbbá azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem juttatott kellő jelentőséget tanú vallomásának. Tizenkét évvel a perbeli szerződés megkötését követően hasonló szerződések megkötésében közreműködő személytől a szerződés aláírása előtti nyilatkozatok, árfolyamváltozással összefüggő szóbeli tájékoztatás tartalma vonatkozásában olyan tanúvallomás, amely bizonyító erővel rendelkezik, nem várható; jelen esetben maga a tanú közölte azt, hogy a konkrétumokra nem emlékszik. Ebből következően jelen konkrét kölcsönszerződéssel összefüggő esetleges további szóbeli tájékoztatás tényére kétséget kizáró következtetés nem volt levonható; arra nem ad alapot az autókereskedő korábbi gyakorlatával kapcsolatos tanúvallomása sem.
- [32] A szerződő felek közötti szerződés létrejött, tekintettel az rPtk.205.§ (2) bekezdésében foglaltakra, mert a felek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben megállapodtak egymással. Helyesen minősítette az elsőfokú bíróság a felek közötti szerződést az rPtk. 523.§ (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződésnek, amely alapján meghatározott pénzüsszeget volt köteles a hitelező az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles volt a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni. A szerződő felek megállapodtak a kölcsön összegében, valamint az ügyleti kamat mértékében. Jogszabályi tilalom hiányában a felek szabadon rögzíthették a kölcsöntartozás kirovó pénznemét idegen pénznemben (szabad elszámolás elve). A felek között deviza alapú kölcsönszerződés jött létre, mert a kölcsönt devizában határozták meg, ugyanakkor a hitelező a kölcsönt forintban volt köteles folyósítani, az adós pedig forintban volt köteles azt törleszteni, tehát mind a hitelező, mind az adós a devizában kirótt pénztartozást forintban volt köteles teljesíteni, amely megoldás az rPtk.231.§ (1) bekezdésében tételesen is rögzített főszabálynak megfelelő volt. A szerződő felek között kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozat keletkezett az ügyleti kamat tekintetében is. Kétséget kizáróan megállapítható az, hogy a hitelező nem ingyenesen, ellenszolgáltatás nélkül bocsátotta a pénzüsszeget az adós rendelkezésére; az adós a futamidő lejártával nem csak a kölcsön tőkeösszegét volt köteles a hitelezőnek visszafizetni, hanem mindamelllett az ügyleti kamat mértékét is, amely kétségtelenül megállapítható volt a kölcsönszerződés egyedi részéből, amely tartalmazta az összes törlesztőrészlet összegét is.
- [33] Tekintettel arra, hogy az I.r. alperes a kölcsöntörlesztését lerovó pénznemben volt köteles teljesíteni, okszerűen következett az árfolyamváltozásból eredő azon következmény, hogy a fizetés lerovó pénznemben számított terhe a szerződés megkötését követően az árfolyamváltozás függvényében megnövekedhetett. A szerződő felek valamennyi lényeges kérdésben megállapodtak, amely ahhoz volt szükséges, hogy a kölcsönszerződés az rPtk.205.§ (1) bekezdése alapján létrejöjjön. Az árfolyamkockázat mindebből következően nem a szerződés lényeges elemét jelentő költség vagy nyereség, hanem a pénztartozás idegen pénznemben történő meghatározásának következménye. A szerződés létrejöttét, valamint érvényességét önmagában nem érinti az, hogy szerződő felek jogainak és kötelezettségeinek (a szerződés tartalmának) egy részét nem a kölcsönszerződés egyedi része, hanem annak részévé vált általános szerződési feltétel tartalmazta.
- [34] Az rPtk.205/B.§ (1) bekezdése szerint az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. Azt, hogy az általános szerződési feltétel a fogyasztó számára az azt alkalmazó fél megismerhetővé tette, az általános szerződési feltételt alkalmazó félnek kellett bizonyítania. Az I.r. alperes által aláírt kölcsönszerződés egyedi részében rögzített nyilatkozatból a felperes bizonyította, hogy

jogelődje a HIT/2006.05.01. számú üzletszabályzatot mint általános szerződési feltételt az alperes számára megismerhetővé tette, az I.r. alperes ezen írásba foglalt jognyilatkozatából pedig megállapítható az is, hogy azt elfogadta. A megismerhetővé tételt kétségtelenné tette az a tény is, hogy az üzletszabályzat a kölcsönszerződés egyedi részével fizikailag is egységet képezett. Az rPtk.205/C.§-ában rögzítetteket jelen esetben alkalmazni nem kellett, mert az általános szerződési feltételek az egyedi szerződési feltételekhez képest eltérő rendelkezést nem tartalmaztak, tekintettel arra, hogy az egyedi szerződésből egyértelműen megállapítható volt, hogy a kölcsöntartozás kirovó pénznemét a szerződő felek CHF-ben határozták meg, egyértelműen erre utalt a "Finanszírozásai kérelem" elnevezésű ajánlat tartalma is. A már említettek szerint pedig az árfolyamváltozásból eredő kockázat nem külön szerződési elem, hanem a pénztartozás idegen pénznemben történő meghatározásának és a fizetési kötelezettség lerovó pénznemben történő teljesítési kötelezettségének következménye. Az rPtk.205/D.§ (2) bekezdése alkalmazása sem volt indokolt a devizaalapú kölcsönszerződés esetén, mert a szerződés megkötésekor sem tért el a szokásos szerződési gyakorlattól és a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen. Így külön figyelemfelhívó tájékoztatásra, és az alperes kifejezett elfogadására nem volt szükség.

[35] Az üzletszabályzat kölcsönszerződés részévé válására tekintettel helytelenül minősítették forint alapú kölcsönnek a szerződést az alperesek. A Kúria 6/2013.PE határozat 2. pontjához fűzött indokolás szerint is a devizaalapú kölcsönszerződéseknél két tipikus módja van a kölcsönösszeg meghatározásának. Vannak olyan deviza alapú kölcsönszerződések, amelyek a kölcsönt devizában határozzák meg és a szerződés egyéb rendelkezései nem hagynak kétséget afelől, hogy a devizát a szerződésben meghatározott időpontban a szerződésben – tipikusan – a kölcsönt nyújtó pénzügyi intézet vételi árfolyamán kell átszámítani forintra. Ezt az összeget folyósítja a pénzügyi intézmény. Az adósnak pedig a kölcsönadott devizának megfelelő összeget és annak járulékait kell visszafizetnie forintban az aktuális árfolyam figyelembevételével. A másik szokásos meghatározási mód az, hogy a kölcsönt forintban határozzák meg, de a szerződés egyéb rendelkezéseiből következően egyértelmű, hogy a kölcsön devizában kerül megállapításra, a szerződésben meghatározott időpontban az ott meghatározott pénzügyi intézet devizavételi árfolyama figyelembevételével, és ezt az összeget, valamint annak járulékait kell az adósnak forintban visszafizetnie a mindenkor irányadó eladási árfolyamon számítva. Egyik meghatározási mód sem sérti az rPtk.523.§-ában írtakat. Nem szükséges ugyanis, hogy maga a kölcsönadott folyósított összeg, illetve a törlesztések összege tételesen szerepeljenek a szerződésben, hanem az is elégséges, ha azok kiszámítható módon vannak meghatározva. A kölcsönszerződés egyedi részéből egyértelműen megállapítható, hogy a kölcsön összeg devizanemét svájci frankban határozták meg, annak összegét azonban lerovó pénznemben, azonban a szerződés és annak részévé vált általános szerződési feltételek egyéb rendelkezéseiből egyértelmű, hogy a kölcsönt idegen: CHF pénznemben rögzítették.

[36] A felperes kifejezetten rögzítette, hogy fellebbezése nem érinti az elsőfokú ítélet egyes - érvénytelenségi kifogásban (rHpt. 213.§ (1) bek. a. és b. pontjai, képviselési jog hiánya okán alaki és jognyilatkozati érvénytelenségi okok) rögzített - érvénytelenségi okok megalapozatlanságával kapcsolatos döntését. Az alperesek e körben csatlakozó fellebbezést nem terjesztettek elő. A másodfokú bíróság utal arra, hogy érdemben helyesen döntött valamennyi érvénytelenségi kifogásban rögzített érvénytelenségi ok megállapíthatósága kérdésében az elsőfokú bíróság, azok indokai is helytállóak, azokat a másodfokú bíróság megismételni nem kívánja, csak utal arra, hogy a perbeli szerződés az rHpt.213.§ (1) bekezdés

a.) és b.) pontja szerinti semmisségi okokban nem szenved. Az elsőfokú bíróság rPtk. 217. § (1) bekezdése szerinti alaki érvénytelenségi okra alapított érvénytelenségi kifogás megalapozatlanságára vonatkozó indokai helytállóak, mint ahogy az autókereskedő gazdasági társaság alkalmazottja képviseleti minőségére alapított érvénytelenségi ok tekintetében rögzítettek is. A hitelképesség vizsgálatával összefüggésben előterjesztett érvénytelenségi kifogás nem volt megalapozott. A hitel- és pénzkölcsön üzletszerű forintban, illetve devizában, valutában nyújtása pénzügyi szolgáltatásnak minősült az rHpt. 3. § (1) bekezdés b) pontja alapján. A 4. § (2) bekezdése szerint pedig a pénzügyi szolgáltatást a törvény eltérő rendelkezése hiányában kizárólag a pénzügyi intézmény végezhetett. Az rHpt. 70. § szerint a hitelintézet a prudens működésre vonatkozó előírások betartásával úgy köteles a rá bízott idegen és saját forrásokkal gazdálkodni, hogy folyamatosan fenntartsa azonnali fizetőképességét (likviditását) és mindenkor fizetőképességét (szolvenciáját). Az rHpt. 78. § (1) bekezdése szerint a hitelintézetnek a kihelyezésről történő döntése előtt meg kell győződnie a szükséges fedezetek, illetőleg biztosítékok meglétéről, valós értékéről és érvényesíthetőségéről. A döntés alapjául szolgáló iratokat az ügyletre vonatkozó szerződéshez, illetőleg a leszámított váltóhoz kell csatolni. Az rHpt. III., A pénzügyi intézmények prudens működése címet viselő része az rHpt. 70. §-ában rögzített általános szabályokban is megállapíthatóan azon közjogi jellegű normákat rögzítette, amelyet a pénzügyi és a kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenysége szabályozásánál nem voltak elegendőek a gazdasági társaságokról szóló törvényben, illetve a számviteli törvényben foglalt általános gazdálkodási szabályok, hanem olyan speciális jogszabályi rendelkezések megalapítására volt szükség, amely a hitelintézetek biztonságos működését voltak hivatottak elősegíteni. Mindezekkel együtt lehetett biztosítani a jövedelmezőség (rentabilitás), a likviditás, valamint a fizetőképesség (szolvencia) elvét. A prudens működés elősegítése érdekében rögzített – köztük az rHpt. 78. §-ában rögzítetteket is – közjogi szabályok megsértésének jogkövetkezménye nem az adott pénzügyi vállalkozás és a vele szerződő fél közötti kölcsönügylet érvényességétől történő megfosztása, mert a Polgári Törvénykönyvön kívüli külön jogági szabályokat rögzítő jogszabályi rendelkezés a normaszegés következményeként az adott szerződés polgárjogi értelemben vett érvénytelenségét nem rögzíti, és ilyen kifejezett előírás hiányában egyéb körülményekből sem állapítható meg az, hogy a jogalkotó célja a más jogági szankciókon felül a polgári jogi értelemben vett szerződés érvénytelensége további szankciójának az alkalmazására is kiterjedt. A másodfokú bíróság megjegyzi, hogy mindezeket túl jelen konkrét esetben az ellenkérelemben foglaltakkal szemben az adott külön jogági norma megsértését sem lehetett megállapítani, a rendelkezésre álló adatokból ugyanis arra vonatkozó következtetést levonni nem lehetett, hogy a felperes jogelődje a prudens működés elősegítése érdekében rögzített rHpt. III. részében foglalt szabályokat megsértette, különös tekintettel arra, hogy a gépjármű megvásárlása finanszírozása céljából megkötött kölcsönszerződés szerinti adósi főkötelezettség biztosítékként szerződést biztosító mellékkötelezettséget alapítottak.

[37] Az elsőfokú bíróság helyesen minősítette a perbeli kölcsönszerződést érvénytelennek az rHpt. 213. § (1) bekezdés c. pontja alapján, ezen egyetlen érvénytelenségi ok fennállása a felek közötti vita tárgyát nem képezte.

[38] Az árfolyamváltozással kapcsolatos tájékoztatással összefüggő érvénytelenségi kifogás tekintetében – a fellebbezésben foglaltakkal szemben - az elsőfokú bíróság helyes jogkövetkeztetést vont le. Abból, hogy a jelen szerződésben a kölcsön összeget idegen pénznemben határozták meg, azonban a fogyasztó a kölcsöntartozást lerovó: forint

pénznemben volt köteles törleszteni, okszerűen eredményezte az árfolyamváltozás kockázatát és annak fogyasztó általi viselését. Az Európai Unió Bírósága C-21/13. számú ügyben hozott ítéletében rögzített jogértelmezésre figyelemmel ezen szerződési kikötés a Tanács a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. (IV. 5.) 93/13. EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 4. cikk (2) bekezdésén alapult. A főszo­l­gá­l­ta­tást megállapító szerződési kikötés révén nem lehetett figyelmen kívül hagyni az rPtk. szerződéskötéskor hatályos 209. § (4) bekezdését, amely szerint a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszo­l­gá­l­ta­tást megalapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre. Az rPtk. 2009. május 22-től hatályos módosítása nyomán az rPtk. 209. új (4) bekezdése szerint az általános szerződési feltétel és a fogyasztói szerződésben rögzített egyedileg nem tárgyalt szerződési feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető. Az (5) bekezdés új megszövegezése szerint pedig a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszo­l­gá­l­ta­tást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, ha azok egyébként világosak és érthetőek. Az árfolyamváltozás kockázatának fogyasztóra telepítését eredményező szerződési kikötés esetén a vizsgálat tárgyát tehát a szerződési kikötés átláthatósága képezhette.

[39] E tekintetben a másodfokú bíróságot is kötötte az Európai Unió Bírósága Irányelv 4. cikk (2) bekezdésével kapcsolatos értelmezése: C-26/13. számú ítélet 2. pontja értelmében azt úgy kell értelmezni, hogy azon követelménye alatt, amely szerint a szerződési feltételek világosnak és érthetőnek kell lennie, nem kizárólag azt kell érteni, hogy az érintett feltételnek nyelvtani szempontból kell érthetőnek lennie a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződésnek átláthatóan az érintett feltételben meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működését, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósításra vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt oly módon, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelműen és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből adódó gazdasági következményeket. A C-51/17. számú ügyben született ítélet 3. pontja értelmében a szerződési feltétel átláthatósága arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönt felvevők számára ahhoz, hogy az utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben e követelmény magába foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségére gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeit is. Ezen értelmezést erősítette meg az Európai Unió Bírósága C-186/16. számú ítélet 2. pontjában is.

[40] Jelen esetben ezért azt kellett vizsgálni, hogy a felperes jogelődje által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt-e az átlagos fogyasztói mércén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli és az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, figyelemmel a Kúria 2/2014. PJE határozat 1. pontjához fűzött indokolására is. Az Európai Unió Bíróságának jogi értelmezése és a jogegységi határozat tükrében tehát nem fogadható el átláthatónak a szerződési kikötés, ha a fogyasztó több külön okiratban szereplő szerződési feltétel együttes

értelmezése, több rendelkezés egybevetése alapján csak kikövetkeztetni tudja az árfolyamkockázat mibenlétét, fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, amelyből következően a szerződési feltételek összetett, nem áttekinthető szerkezeti kialakítása miatt az árfolyamkockázattal kapcsolatos összefüggéseket - az eltérő helyen lévő kikötések felkutatásával és értelmezésével - magának a fogyasztónak kell megkísérelnie azonosítani és felismernie. Erre helyesen utaltak az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben.

[41] Jelen esetben az rHpt. 203. § (7) bekezdés a) pontjában rögzített konkrét előírás elmulasztása eredményeképpen kockázatfeltáró nyilatkozatot a felperes jogelődje nem bocsátott az alperesek rendelkezésére, ez önmagában azonban a kölcsönszerződés érvénytelenségét nem eredményezte, erre helyesen utalt fellebbezésében a felperes; ez elsőfokú bíróság sem az rHpt. 203. § (7) bekezdés megsértése miatt az rPtk. 200.§ (2) bekezdése alapján állapította meg a szerződés érvénytelenségét.

A releváns szerződési kikötések gondos vizsgálata eredményeképpen kellett állást foglalni abban a kérdésben, hogy a konkrét tartalom vonatkozásában is érthető volt az árfolyamváltozás pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt jelentős gazdasági következményei.

[42] A szerződési alkufolyamat kezdetén a finanszírozási kérelem mint szerződés megkötésére irányuló ajánlat megtételekor már felismerhető volt az a szándék, hogy a szerződő felek a pénztartozást idegen (CHF) pénznemben kívánják meghatározni. Ezen szerződés megkötését megelőzően keletkezett okirat tartalmából az árfolyamváltozásból eredő kockázattal kapcsolatos kifejezett tájékoztatást nem tartalmazott. Magában a kölcsönszerződés egyedi részében mértékadó devizanemként szintén a svájci frankot kötötték ki, rögzítették továbbá, hogy az adós a „havi fix konstrukciót” választotta az üzletszabályzat alapján Kamatváltozás I. és Kamatváltozás II. elszámolási módjaként. A választás tényéből azonban - a fellebbezésben foglaltakkal szemben - kikövetkeztetni nem lehetett arra, hogy a felperes jogelődje addigra az átlátható tájékoztatást megadta, vagy az alperesnek annak tudatában kellett lennie.

[43] A felperes a tájékoztatás átláthatósága körében kiemelten hivatkozott az üzletszabályzat V.6. pontjára, amelyben azt egyértelművé tették a szerződő felek, hogy mivel a mértékadó devizanem nem magyar forint, a kölcsönszerződés deviza alapú szerződésnek minősül, amely esetében az adós vállalja az árfolyamváltozásból eredő kockázatot. Ezen mondatból tehát a fogyasztó számára világossá válhatott az, hogy az árfolyamkockázatot nem a hitelező, hanem az adós viseli, az árfolyamváltozásból eredő kockázatra az üzletszabályzat ezen pontja utal kifejezetten, azonban ez sem rögzíti annak konkrét tartalmát, tehát azt, hogy az árfolyamváltozásnak: a forint idegen pénznemhez képesti leértékelődésének milyen, az adós pénzügyi kötelezettségeit is jelentősen érintő gazdasági következményei lehetnek. Jelen szerződésben a szerződő felek a kirovó pénznemet nem euróban, hanem CHF-ben határozták meg, így irreleváns volt az a figyelemfelhívás ezen szerződési kikötésben, hogy az árfolyamváltozás lehetséges mértéke limitálható az intervenció sáv alapján. Külön csak arra hívta fel a fogyasztó figyelmét, hogy további – tehát az árfolyamváltozásból eredő kockázatot meghaladó – kockázatot jelent az adott deviza, tehát jelen esetben a CHF és az Euró keresztárfolyamának változása.

[44] Az üzletszabályzat I.15. pontjában a törlesztő részletet akként határozták meg, hogy az az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott esedékességhez tartozó tőke -, valamint kamattörlesztési kötelezettségének együttes összege. I.16. pontban a kamat szerződés szerinti fogalmát rögzítették, míg az árfolyamváltozás szempontjából releváns rendelkezés I.25. b.)

pont tartalmazta a Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) elnevezéssel: a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyamváltozásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbséget: Kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség x ((fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam/mértékadó árfolyam)-1). Külön szerződési kikötésekben határozták meg ezen fogalmakat az általános szerződési feltételben: annak I.17. és I.24. pontjaiban. A szerződés megkötését követő teljesítési létszakban az adós főkötelezettsége ezen rendelkezések mellett az általános szerződési feltételek XI. pontja szerinti kikötések együttes értelmezése alapján volt meghatározható, amely a fix deviza konstrukcióra vonatkozó külön rendelkezéseket tartalmazta. Ennek a 3. pont a) pontja szerint a Kamatváltozás II. teljes összegét a hitelező az utolsó törlesztőrészlet esedékesség napjára számítja ki. Annak esedékessége a 3. e) pont alapján az elszámolás időpontját követő 10. munkanap, ezzel szemben az üzletszabályzat I.23. pontjában rögzített rendkívüli árfolyam esemény esetén a XI.4. pontja értelmében Kamatváltozás II. a rendkívüli árfolyamesemény bekövetkeztét követően a kölcsönszerződés futamidejének lejártát megelőzően kiterhelhető. A kölcsönszerződés futamidő előtti felmondással történő megszűnése esetre vonatkozó adósi kötelezettségeket az üzletszabályzat IX.3. pontja rögzítette, amely értelmében a fennálló tőke és kamattartozáson túl a felmondás napjáig meg nem fizetett valamennyi Kamatváltozás II. és arra felszámított kamat, valamint a Kamatváltozás III. is az adós szerződésből eredő szolgáltatása, ez utóbbi a felmondás napján fennálló tőke és kamattartozás összege X ((a felmondás napján aktuális deviza eladási árfolyam/mértékadó árfolyam) -1). Mindezen szerződési kikötések együttes alkalmazása arra volt elegendő, hogy az adós lerovó pénznemben meghatározandó tartozása a szerződés megkötését követő későbbi létszakában (szerződés szerinti teljesítés vagy szerződésszegés miatti felmondást követően) meghatározható legyen lerovó pénznemben is. Az árfolyamváltozásból eredő kockázat konkrét lényegét, mibenlétét, fizetési kötelezettségre gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy a kockázat viselésének nincs felső határa, az általános szerződési feltétel több különböző helyen nem áttekinthető szerkezetben szereplő, számos esetben egyébként is homályos megfogalmazása, szerződés kikötés együttes értelmezése és egybevetése alapján az adós legfeljebb csak kikövetkeztetni tudta. Ebből következően – az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltaknak megfelelően - az adós főszolgáltatását meghatározó szerződési kikötése nem volt átlátható.

- [45] Jelen esetben a pénztartozást kirovó pénznemben történő meghatározását tartalmazó szerződés kikötés tisztességtelen az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján. A főszolgáltatás körébe tartozó szerződési kikötés érvénytelenségére tekintettel a szerződés nem teljesíthető [rPtk. 239. § (2) bek.] Az érvénytelenség általános jogkövetkezménye az, hogy ilyen ügyletre nem lehet jogot alapítani, vagyis a felek által célzott joghatások nem érhetőek el (Kúria 1/2010. PK vélemény 2. pontja), az érvénytelenség ezen általános és egyetlen hivatalból figyelembe veendő jogkövetkezménye; ezért a Pp. 2. § (2) bekezdésében rögzített rendelkezései elvből következően nem volt eljárásjogi lehetősége sem az első-, sem a másodfokú bíróságnak arra, hogy a szerződési feltétel tisztességtelensége mint semmisségi ok miatti teljes érvénytelenség valamely jogkövetkezményét hivatalból alkalmazza. A szerződés érvénytelenségének egyetlen hivatalból figyelembe veendő jogkövetkezménye tehát csak az lehetett, hogy megszűnt az adós kötelezettsége a szerződés alapján a szolgáltatás teljesítésére, míg a hitelezőnek a szerződés alapján a jogosultsága a szolgáltatás követelésére. Ebből eredt a másodfokú bíróság keresetet elutasító rendelkezése. A felperes megváltoztatott kereseti kérelmében ugyanis az rPtk. 237. § (2) bekezdése alapján a szerződés érvényessé nyilvánítását kizárólag az rHpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerinti érvénytelenségi ok

esetében az rPtk. 237. § (2) bekezdése szerinti jogkövetkezmény konkrét tartalmának meghatározásával kérte, míg vita tárgyát nem is képezhette erre vonatkozó kereseti (vizontkereseti) kérelem hiányában az, hogy az árfolyamváltozásból eredő tájékoztatással összefüggésben az rPtk. 237. § (2) bekezdése szerinti melyik és milyen tartalmú (jogokat és kötelezettségeket eredményező) jogkövetkezmények alkalmazására kerülhet sor.

- [46] Tekintettel azonban arra, hogy az ügyleti kamat éves százalékos mértéke feltüntetése hiányán túl más, alperesek érvénytelenségi kifogásában rögzített okból is a kölcsönszerződés teljesen érvénytelen volt, a másodfokú bíróság az Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

VI.

- [47] A pernyertes alperesek másodfokú perköltségének megtérítésére a felperest - a Pp. 81.§ (5) bekezdése szerinti felszámítás hiányában a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján – kötelezni nem lehetett.

Eger, 2020. május hó 29. napján

Dr. Németh Terézia s.k.
a tanács elnöke

Dr. Gulyás István s.k.
előadó bíró

Dr. Oltai-Kovács Krisztina s.k.
bíró